

**Поверенику за информације од
јавног значаја и заштиту података о личности**
Булевар краља Александра бр. 15
11 000 Београд

Ж А Л Б А

Центра за заштиту корисника банкарских услуга ЦХФ Србија из Београда, ул. Цара Лараза бр.4, ИН Центар,
матични број 28208227

на
РЕШЕЊЕ НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ
КОЈИМ ЈЕ ОДБИЈЕН ЗАХТЕВ ЗА ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈИ
Г бр. 3464 од 21.04.2017.године

Центар за заштиту корисника банкарских услуга ЦХФ Србија, поднео је Народној банци Србије захтев да достави копије образаца КЗ-2 (Пријава кредитног задужења), КЗ-3А (План коришћења по кредитном задужењу), КЗ-3Б (Реализација коришћења, план и реализација отплате по кредитном задужењу), (Пријаву кредитног задужења), КЗ-7 (Спецификација уз пријаву кредитног задужења) и Извештај о реализацији евидентираних кредитних послова свих финансијских кредитних послова и субординираних кредитних послова са иностранством које су Војвођанска банка, ЕФГ Еуробанк, Раиффеисен банка, Ерсте банка, Уницредит банка и банка Интеса, регистровале код Народне банке Србије у периоду од 2005-2009.године, а у складу са Одлуком о начину, роковима и обрасцима за регистравање и евидентирање кредитних послова са иностранством (Сл. Лист СРЈ бр. 61/99) и Одлуком о начину, роковима и обрасцима за евидентирање кредитних послова са иностранством (Сл. Гласник РС бр. 9/2007 и даље).

Решењем Г бр. 3464 од 21.04.2017.године Народна банка Србије је одбила да достави тражене.

У оспореном Решењу, првостепени орган је навео:

Одредбом члана 46. Закона о банкама („Службени гласник РС“, бр. 107/2005, 91/2010 и 14/2015) прописано је да се банкарском тајном сматрају подаци који су познати банци, а односе се на личне податке, финансијско стање и трансакције, као и на власништво или пословне везе клијената те или друге банке, подаци о стању и промету на индивидуалним депозитним рачунима и други подаци до којих банка дође у пословању с клијентима. Из наведене одредбе, иако то није експлицитно речено, несумњиво произлази да се подаци који се односе на појединачна задужења банака сматрају банкарском односно пословном тајном, с тим што их Народна банка Србије сходно члану 49. тог закона, може користити искључиво у сврху, за коју су прибављени и не може их саопштавати трећим лицима, нити тим лицима омогућити да сазнају и користе те податке.

Подаци који су предмет захтева, а који се односе на појединачно задужење банака у иностранству, дакле неспорно представљају тајну у смислу Закона о банкама. Наиме, ови подаци могу да укажу на финансијско стање и трансакције индивидуалних клијената предметних банака, посебно значајнијих, као и на адекватност расположивих средстава на индивидуалним депозитним рачунима клијената тих банака, који су изричито предвиђени као банкарска односно пословна тајна (члан 46. став 1. под 2) и 3) према Закону о банкама, а њихова погрешна интерпретација или злоупотреба у јавности може довести до стварања погрешне слике о правом финансијском стању и пословању банака, а последично, што је и потврђено бројним примерима, и до угрожавања стабилности финансијског система. Управо очување стабилности финансијског система је интерес који у овом конкретном случају претеже над интересом да се омогући приступ тим информацијама. С тим у вези, орган јавне власти основано ускраћује тражени приступ, а ради заштите од озбиљног кршења интереса заснованог на Уставу и закону.

Дакле, из наведеног образложења, потпуно је јасно да првостепени орган настоји да по сваку цену, иако за то није испуњен НИ ЈЕДАН кумулативно постављен услов из члана 9 тачка 5. Закона, дакле, супротно Закону, одбије да достави тражене податке.

Осим што је незаконито, такво понашање НБС-а је и изузетно забрињавајуће, имајући у виду да је надлежност НБС-а не само очување финансијске стабилности, већ и заштита корисника финансијских услуга, коју улогу НБС перманентно одбија да врши.

Одбијање врло реалног захтева, као што је овај, за приступ информацијама од јавног значаја, само је још један доказ како НБС по сваку цену, ма колико то неразумно било, покушава заштити само и искључиво интересе пословних банака, на рачун не само корисника кредита, већ на рачун ИНТЕРЕСА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ и свих њених грађана, који посебно имају право да знају све околности случаја везане за спорне кредите индексиране у валути швајцарској франка, јер је Србија ЈЕДИНА земља која је осигурала све ризике банака по овим кредитима, кроз Националну корпорацију за осигурање стамбених кредита (Корпорација је 100 % основана средствима из буџета РС, констатно се врши докапитализација, и све ризике лоших пословних одлука код ових кредита сноси прво корисници кредита, који плаћају ануитета колико издрже, а затим сви порески обавезници, који кроз Корпорацију/буџет, плаћају све ануитете до продаје непокретности, а затим и до 75 % нето губитка банке, док банке, са вишеструким средствима обезбеђења, и додатно гаранцијом државе, немају никакве ризике код ових спорних кредита).

Због наведеног, не само да корисници кредита имају легитиман интерес да знају све податке везане за спорне кредите, већ тај интерес има и јавност у Србији, сваки пунолетни грађанин РС који је мимо своје воље и мимо свог знања постао јемац за ове спорне кредите.

Првостепени орган врши потпуно невероватну и незамисливу интерпретацију да из одредбе закона који предвиђа да су *пословна швајцарска банци, а односе се на личне податке, финансијско стање и трансакције, као и на власништво или пословне везе клијената те или друге банке, произилази* „*да се подаци односе и на појединачна задужења банака*“ (?!).

Овакво понашање одговорног лица, по становишту тражиоца информације, отвара питање законитости рада првостепеног органа и озбиљне злоупотребе сложеног положаја.

Додатно, у покушају да оправда своје незаконито поступање, првостепени орган посеже за аргументом да тражени подаци могу да укажу на финансијско стање и трансакције индивидуалних клијената банке. (?!)

Овим је НБС рекла да достава копија образаца којим је регистрован ино кредит може да укаже на финансијско стање и трансакције индивидуалних клијената банке, као и на адекватност расположивих средстава на индивидуалним депозитним рачунима, што све може имати за ефекат стварање погрешне слике у јавности, а тиме и угрожавања стабилности финансијског система !!!???

НБС упорно игнорише чињеницу да само банке и централна банка незаконитим понашањем могу да угрозе стабилност финансијског система, а не грађани који ради крајње легитимних интереса настоје да демистификују ову тему и податке учине јавним, имајући у виду да је у Србији тренутно онемогућена колективна заштита потрошача, а да за покретање појединачног спора треба платити судску таксу од 97.500 динара, чиме је приступ правди корисницима кредита значајно отежан, скоро онемогућен.

Ове кредите су све земље ЕУ назвале „токсичним“, отровним кредитима, јер погађају не само кориснике кредита и њихове породице, који престају да плаћају све друге услуге – за струју, комуналије, вртиће и тако редом, већ потпуно престају да купују било какву робу или услуге, што директно угрожава потрошњу једне земље; чудно је како управо НБС, која не може да очува ни пројектовану инфлацију од 4 % , већ је стално снижава, игнорише ноторне чињенице. Можда постоји план, за који ћемо тек сазнати, да увозимо и потрочаше, јер у Србији потрошње нема; сваки зарађени динар иде или за отплату минуса, кредита или рефинсирање.

Даље, осим што подаци који се траже очигледно нису тајни подаци, одговорно лице очигледно не зна НИ КОЈИ ИНТЕРЕСИ СЕ ШТИТЕ ЗАКОНОМ или свесно настоји да избегне примену закона. Оба случаја су забрињавајућа, посебно када се ради о одговорном лицу институције која има велика овлашћења.

Одговорно лице НБС очигледно погрешно верује/приказује да је то пословни интерес банака.

Међутим, то једноставно није тачно.

Наиме, у смислу релевантног закона којима се уређује тајност података, тајни податак је податак од интереса за Републику Србију који је законом или другим прописом или одлуком надлежног органа донесеног у складу са законом одређен и означен одређеним степеном тајности.

Као податак од интереса за Републику Србију је означен сваки податак или документ којим располаже орган јавне власти, који се односи на територијални интегритет и сувереност, заштиту уставног поретка, људских и мањинских права и слобода, националну безбедност и одбрану, унутрашње и спољне послове.

Дакле, податак о задуживању пословних банака не само што није, него не може ни бити тајни податак.

Стављање знака једнакости између интереса пословних банака и интереса Републике Србије је крајње недопустиво. Свако евентуално означавање истих као тајних податка, значило би грубу злоупотребу јавних овлашћења и сврхе због које се доступност неких података ограничава за јавност.

Наведено не могу оспорити ни одредбе члана 86а Закона о банкама, на који се првостепени орган позива.

Предметна одредба, иако је ступила на снагу тек 2010.године, након периода на који се подаци односе, као тајне податке предвиђа оне податке који се односе на управљање девизним резервама, преговоре са организацијама и институцијама из члана 11. овог закона, издавање новчаница и кованог новца и управљање токовима готовине и појединачне податке и показатеље пословања субјеката над којима Народна банка Србије врши контролну, односно надзорну функцију.

Да су подаци које тражи жалилац било када означени као тајни подаци (иако за то нису испуњени услови), првостепени орган би о томе доставио доказ, а истима би до сада истекло и време заштите.

Надаље, што се тиче навода:

Полазећи од наведеног Народна банка Србије донела је 2. новембра 2015. године, на основу Закона о тајности података, Закона о Народној банци Србије и Правилника о тајности податка у Народној банци Србије – Одлуку о одређивању степена тајности података насталих у раду организационе јединице у чијој је надлежности прикупљање и обрада статистичких података. Наведеном одлуком прописано је да се подаци који се односе на кредитне односе са иностранством означавају степеном тајности „ПОВЕРЉИВО“.

Жалилац исиче да је посебно спорно позивање на податке прикупљене сходно Закону о званичној статистици (Сл. Гласник РС 104/2009), који је почео да се примењује од **24.12.2009.године**, када се сви подаци који су тражени односе на период од 2005 до 2009.године, дакле, **никако нису могли бити прикупљани у сврхе званичне статистике**, јер тада предметни закон није ни био донет, нити је НБС била један од произвођача званичне статистике.

Подаци и документација чија се достава тражи, прикупљени су сходно горе цитираним одредбама Одлуке о начину, роковима и обрасцима за регистровање и евидентирање кредитних послова са иностранством (Сл. Лист СРЈ бр. 61/99) и Одлуком о начину, роковима и обрасцима за евидентирање кредитних послова са иностранством (Сл. Гласник РС бр. 9/2007 и даље).

Даље, у складу са Законом о тајности података, „ПОВЕРЉИВО“ може да траје само 5 година.

Дакле, чак и када би подаци били прикупљени за статистичке сврхе (што је немогуће) , те када би се и ретроактивно применио пропис (што је недозвољено), те и када би заиста постојао интерес Републике Србије за таквом заштитом (што је апсурдно) чак и тада, **период заштите би истекао 2013.године.**

Са свега наведеног, неспорно је да су подаци које жалилац тражи:

1. информације и документи који НИСУ ни прописом ни службеним актом заснованим за закону, **одређени да се чувају као тајна**
2. не ради се о информацијама или документима због чијег би одавања могле наступити тешке правне или друге последице **по интересе заштићене законом** (податак који се односе на територијални интегритет и сувереност, заштиту уставног поретка, људских и мањинских права и слобода, националну безбедност и одбрану, унутрашње и спољне послове) који претежу над интересом за приступ информацији

предлажемо да Повереник уважи жалбу и наложи Народној банци Србије да достави тражене податке.

Жалбу подносимо благовремено, у законском року утврђеном у члану 22. ст. 1. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја.

Подносилац жалбе

Центар за заштиту корисника банкарских услуга
ЦХФ Србија из Београда, ул. Цара Лараза бр.4, 11 000 Београд
ИН Центар, матични број 28208227

У Београду, 03.05.2017.године

Прилози:

1. Копија Решења НБС-а Г бр. 3464 од 21.04.2017.године

